LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTRAS

ĮSAKYMAS DĖL ENERGETIKOS MINISTRO 2013 M. GRUODŽIO 27 D. ĮSAKYMO NR. 1-245 „DĖL GAMTINIŲ DUJŲ APSKAITOS TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO

2017 m. rugsėjo 22 d. Nr. 1-248
Vilnius

1. P a k e i č i u Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2013 m. gruodžio 27 d. įsakymą Nr. 1-245 „Dėl Gamtinių dujų apskaitos tvarkos aprašo patvirtinimo“ ir jį išdėstau nauja redakcija:

„**LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTRAS**

ĮSAKYMAS DĖL GAMTINIŲ DUJŲ APSKAITOS TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 5 punktu ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. gegužės 29 d. nutarimo Nr. 615 „Dėl įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos energetikos įstatymą ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugsėjo 5 d. nutarimo Nr. 1390 ir 2009 m. rugsėjo 23 d. nutarimo Nr. 1175 pripažinimo netekusiais galios“ 1.3 papunkčiu,

t v i r t i n u Gamtinių dujų apskaitos tvarkos aprašą (pridedama).“

2. N u s t a t a u, kad šis įsakymas įsigalioja 2017 m. lapkričio 1 d.

Energetikos ministras Žygimantas Vaičiūnas

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos energetikos
ministro 2013 m. gruodžio 27 d. įsakymu Nr. 1-245
(Lietuvos Respublikos energetikos ministro
2017 m. rugsėjo 22 d.
įsakymo Nr. 1-248 redakcija)

GAMTINIŲ DUJŲ APSKAITOS TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Gamtinių dujų apskaitos tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) nustato gamtinių dujų (toliau – dujos) apskaitos principus, metodus ir tvarką.

2. Aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos energetikos įstatymu (toliau – Energetikos įstatymas), Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymu (toliau – Gamtinių dujų įstatymas), Lietuvos Respublikos suskystintų gamtinių dujų terminalo įstatymu ir kitais teisės aktais.

3. Aprašu siekiama užtikrinti skaidrią ir nediskriminacinę dujų kiekio apskaitą tūrio vienetais (m^3), masės vienetais (kg) ir energijos vienetais (kWh).

4. Aprašas privalomas dujų įmonėms, biodujų gamybos įmonėms, gamtinių dujų sistemos naudotojams (toliau – sistemos naudotojai) ir dujų vartotojams.

5. Dujų kiekio matavimo priemones ir matavimo priemones dujų sudėčiai nustatyti bei šilumingumui apskaičiuoti savo lėšomis įrengia ir eksploatuoja perdavimo, skirstymo, laikymo, skystinimo sistemos operatoriai ar biodujų gamybos įmonės (Aprašo 3 priedo 1 ir 2 punktai). Dujų kiekio matavimo priemonių (toliau – matavimo priemonės) parametrai, įrengimo sąlygos, įrengimo vieta dujų sistemų sujungimo vietose nustatomi dujų sistemų operatorių (įskaitant ir biodujų gamybos įmones) tarpusavio susitarimu. Biodujų gamybos įrenginių prijungimo prie gamtinių dujų sistemų taškas laikomas gamtinių dujų sistemos įleidimo tašku.

6. Patiektų dujų kiekio apskaitą vykdo dujų įmonės ir vartotojai teisės aktų bei dujų pirkimo–pardavimo ar dujų pirkimo–pardavimo ir paslaugų teikimo sutartyse nustatyta tvarka.

7. Konkrečiam vartotojui ar objektui patiektų dujų kiekis nustatomas pagal teisės aktų reikalavimus atitinkančių matavimo priemonių rodmenis, jeigu teisės aktuose ar sutartyse su vartotojais nenumatyta kitaip.

8. Momentinio šilumingumo verčių skaičiavimai, kurias remiantis nustatomas paros vidutinis aritmetinis dujų viršutinis šilumingumas baziniame perdavimo sistemos taške, kai naudojamasi chromatografijos metodu nustatyta dujų sudėtimi, atliekami vadovaujantis Lietuvos standartu LST EN ISO 6976 (Aprašo 3 priedo 14 punktas).

9. Dujų tūrio ar energetinių verčių konvertavimui iš vienų norminių sąlygų į kitas normines sąlygas taikomas Lietuvos standartas LST EN ISO 13443 (Aprašo 3 priedo 15 punktas).

10. Apraše vartojamos sąvokos:

10.1. **Ataskaitinis laikotarpis** – kalendorinis mėnuo ar kitas sutarties šalių nustatytas mokėjimo už gamtines dujas ir suteiktas paslaugas laikotarpis.

10.2. **Apatinis šilumingumas** – šilumos (energijos) kiekis, gaunamas visiškai sudegus, esant pastoviam slėgiui, vienam kubiniam metrui arba vienam kilogramui gamtinių dujų ore, kai visi degimo metu išsiskyrę produktai atvėsta iki nustatytos pradinės reagentų temperatūros ir yra dujinės būsenos.

10.3. **Gamtinių dujų analizatorius** – prietaisas, kuriuo nustatoma gamtinių dujų komponentinė sudėtis, matuojama komponentų koncentracija ir apskaičiuojamas dujų apatinis, viršutinis šilumingumas, tankis, santykinis tankis bei Wobbe indeksas.

10.4. **Gamtinių dujų apskaitos vieta** (toliau – apskaitos vieta) – vieta, kurioje įrengtos

gamtinių dujų kiekio matavimo priemonės, skirtos konkrečiame vartotojo objekte sunaudotų dujų kiekio apskaitai.

10.5. **Gamtinių dujų kiekio matavimo priemonė** (toliau – matavimo priemonė) – gamtinių dujų skaitiklis, dujų tūrio korektorius, tūrio konvertavimo įtaisas, kurie naudojami dujų kiekiui matuoti.

10.6. **Gamtinių dujų kubinis metras** (toliau – kubinis metras) – gamtinių dujų kiekis, kuris, esant norminėms sąlygoms, užima vieno kubinio metro tūrį.

10.7. **Gamtinių dujų tūrio vienetas** (toliau – tūrio vienetas) – kubinis metras (m^3) gamtinių dujų, esant norminėms sąlygoms.

10.8. **Kasdienės gamtinių dujų apskaitos vieta** (toliau – kasdienės apskaitos vieta) – gamtinių dujų apskaitos vieta, kurioje įrengta nuotolinio duomenų surinkimo sistema ir dujų kiekis fiksuojamas ne rečiau kaip kartą per parą.

10.9. **Nekasdienės gamtinių apskaitos vieta** (toliau – nekasdienės apskaitos vieta) – gamtinių dujų apskaitos vieta, kurioje dujų kiekis fiksuojamas rečiau kaip kartą per parą.

10.10. **Norminės sąlygos** – sąlygos, kai gamtinių dujų slėgis 1,01325 baro, temperatūra 20°C. Suskystintų gamtinių dujų terminale, perdavimo sistemoje ir suskystintų gamtinių dujų stotyje nustatomos norminės sąlygos, kai gamtinių dujų slėgis yra 1,01325 baro, temperatūra 0°C.

10.11. **Santykinė matavimo priemonės paklaida** – matavimo paklaidos ir tikrosios matuojamojo dydžio vertės santykis.

10.12. **Suskystintų gamtinių dujų autocisterna** (toliau – SGD autocisterna) – sausumos kelių transporto priemonė suskystintoms gamtinėms dujoms transportuoti.

10.13. **Suskystintomis gamtinėmis dujomis varomas laivas** (toliau – SGD varomas laivas) – vandens transporto priemonė, kuri suskystintas gamtines dujas naudoja kaip degalus.

10.14. **Suskystintų gamtinių dujų stotis** (toliau – SGD stotis) – specialiai įrengtoje teritorijoje esančių tarpusavyje susijusių technologinių įrenginių ir statinių, kurie naudojami suskystintoms gamtinėms dujoms priimti, saugoti ir pilti į suskystintų gamtinių dujų autocisternas, dujovežius ir (ar) šiomis dujomis varomus laivus, visuma.

10.15. **Viršutinis šilumingumas** – šilumos (energijos) kiekis, gaunamas visiškai sudegus, esant pastoviam slėgiui, vienam kubiniam metrui arba vienam kilogramui gamtinių dujų ore, kai visi degimo metu išsiskyrę produktai atvėsta iki nustatytos pradinės reagentų temperatūros ir yra dujinės būsenos, išskyrus degimo metu susidariusį vandenį. Į šilumos kiekį įskaičiuojama ir šiluma, kuri išsiskiria kondensuojantis degimo produktuose esančiam vandens garui.

10.16. **Wobbe'ės indeksas –** dujų tūrio, esant nustatytoms norminėms sąlygoms, viršutinis šilumingumas, padalytas iš santykinio tankio, esant tokioms pat sąlygoms, kvadratinės šaknies.

11. Kitos Apraše naudojamos sąvokos atitinka Energetikos įstatyme, Gamtinių dujų įstatyme, Lietuvos Respublikoje vartojamų naftos produktų, biodegalų ir skystojo kuro privalomuosiuose kokybės rodikliuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos energetikos ministro, Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2010 m. gruodžio 22 d. įsakymu Nr. 1-348/D1-1014/3-742 „Dėl Lietuvos Respublikoje vartojamų naftos produktų, biodegalų ir skystojo kuro privalomųjų kokybės rodiklių patvirtinimo“ ir kituose, dujų sektoriaus veiklą reglamentuojančiuose, teisės aktuose apibrėžtas sąvokas.

II SKYRIUS
GAMTINIŲ DUJŲ APSKAITA SUSKYSTINTŲ GAMTINIŲ DUJŲ TERMINALE

PIRMASIS SKIRSNIS
BENDROSIOS NUOSTATOS

12. Suskystintų gamtinių dujų (toliau – SGD) terminalo operatorius vykdo į Lietuvos Respubliką per suskystintų gamtinių dujų terminalą importuojamų ir iš Lietuvos Respublikos per suskystintų gamtinių dujų terminalą eksportuojamų SGD apskaitą vadovaudamasis teisės aktų

nustatytais reikalavimais bei SGD terminalo operatoriaus patvirtintų naudojimosi suskystintų gamtinių dujų terminalu taisyklių nustatyta tvarka.

13. SGD terminale dujų kiekis apskaitomas kubiniais metrais (m^3) ir energijos vienetais (kWh), naudojant dujų viršutinį šilumingumą. Atsiskaitymui už SGD terminalo paslaugas su SGD terminalo naudotojais dujų kiekis apskaitomas energijos vienetais (kWh).

14. Į SGD terminalą priimtų, iš SGD terminalo perkrautų, SGD terminale išdujintų ir SGD terminalo technologinėms reikmėms sunaudotų dujų kiekis ir likutis SGD terminale apskaičiuojamas ir paskirstomas vadovaujantis SGD terminalo operatoriaus patvirtintomis naudojimosi SGD terminalu taisyklėmis.

15. Leistina dujų netekties norma SGD terminale apskaičiuojama ir paskirstoma SGD terminalo naudotojams, vadovaujantis Leistinos netekties apskaičiavimo suskystintų gamtinių dujų terminale aprašu (Aprašo 3 priedo 13 punktas) ir naudojimosi SGD terminalu taisyklėmis.

ANTRASIS SKIRSNIS
GAMTINIŲ DUJŲ APSKAITA SGD TERMINALE

16. Iš SGD dujovežio į SGD terminalą priimtų bei iš SGD terminalo į SGD dujovežį perkrautų SGD kiekis tūrio vienetais nustatomas remiantis SGD lygio, temperatūros ir slėgio matavimo priemonių, įrengtų dujovežio SGD talpose parodymais prieš ir po krovos arba perkrovos operacijos.

17. Iš SGD dujovežio į SGD terminalą priimtų bei iš SGD terminalo į SGD dujovežį perkrautų SGD kiekis energijos vienetais apskaičiuojamas SGD kiekį tūrio vienetais padauginus iš SGD tankio bei viršutinio šilumingumo vertės pagal 1 formulę:

$$E = V_{SGD} \times \rho \times H_m (1)$$

čia:

E– SGD kiekis, išreikštas energijos vienetais (kWh);

V_{SGD}– SGD kiekis, išreikštas tūrio vienetais (m^3);

ρ – vidutinis SGD tankis, išreikštas (kg/m^3);

H_m– vidutinis dujų viršutinis šilumingumas, išreikštas (kWh/kg).

18. Iš SGD dujovežio į SGD terminalą priimtų bei iš SGD terminalo į SGD dujovežį perkrautų SGD kiekio apskaitai naudotų matavimo priemonių tikslumo lygių sertifikavimą, matavimus ir analizes bei nurodytos įrangos kalibravimą patikrina ir patvirtina ekspertas, kuris veikia kaip nepriklausomas inspektorius (toliau – nepriklausomas ekspertas), samdomas SGD krovinio kiekio ir kokybės patikrinimui.

19. SGD kiekis ir kokybė nustatomi nepriklausomo eksperto patvirtinta kiekio ir kokybės ataskaita, sudaryta remiantis SGD dujovežio kapitono ar jo atstovo pateiktais krovinio kiekio duomenimis bei SGD terminalo operatoriaus pateiktais krovinio kokybės duomenimis įdiegus dujų mėginių ėmimo ir sudėties nustatymo sistemą SGD terminale.

20. Nesant įdiegtai dujų mėginių ėmimo ir sudėties nustatymo sistemai SGD terminale arba jai neveikiant, SGD krovos operacijos metu SGD kokybės nustatymas atliekamas SGD terminalo naudotojui konsultuojantis su ekspertu ir remiantis SGD pakrovimo uoste išduotu pakrovimo sertifikatu bei faktinėmis SGD transportavimo sąlygomis, darant prielaidą, kad pakrovimo uoste nustatyta SGD kokybė yra teisinga. SGD perkrovos operacijos metu SGD kokybės nustatymas atliekamas SGD terminalo naudotojui ir SGD terminalo operatoriui konsultuojantis su ekspertu remiantis tokiais principais:

20.1. SGD kokybė po SGD perkrovos nustatoma remiantis vėliausiai išdujintų SGD kokybe;

20.2. esant poreikiui SGD kokybė nustatoma įvertinus teorinį SGD kokybės kitimą laike.

21. SGD dujovežio matavimo sistema SGD krovos / perkrovos metu turi atitikti tarptautinio standarto ISO 10976 „Sušaldytų lengvųjų angliavandenilių skysčiai – krovinio matavimas

SGD dujovežiuose“ (angl. „Refrigerated light hydrocarbon fluids – Measurement of cargoes on board LNG carriers“) reikalavimus.

22. Į SGD terminalą priimtas / iš SGD terminalo perkrautas SGD kiekis yra apskaičiuojamas pagal 2 ir 3 formules:

22.1. priimtas SGD kiekis:

$$E_{pr} = (V \times \rho \times H_m) - Q_r - Q_{bog} (2)$$

22.2. perkrautas SGD kiekis:

$$E_{perk} = (V \times \rho \times H_m) - Q_r + Q_{bog} (3)$$

čia:

E_{pr} – priimtas SGD kiekis, išreikštas energijos vienetais (kWh);

E_{perk} – perkrautas SGD kiekis, išreikštas energijos vienetais (kWh);

V – priimtas / perkrautas SGD kiekis, išreikštas tūrio vienetais (m^3);

ρ – vidutinis SGD tankis, išreikštas (kg/m^3);

H_m – vidutinis dujų viršutinis šilumingumas, išreikštas (kWh/kg);

Q_{bog} – priėmimo / perkrovimo metu SGD dujovežio suvartojamų dujų kiekis, išreikštas energijos vienetais (kWh);

Q_r – priėmimo į SGD terminalą metu į SGD dujovežį grąžinamų dujų kiekis, arba perkrovos į SGD dujovežį metu į SGD terminalą grąžinamų dujų kiekis, išreikštas energijos vienetais (kWh).

23. Išdujintų dujų kiekis energijos vienetais (kWh) apskaičiuojamas pagal 4 formulę:

$$E_{iš} = V_{GD} \times H_S (4)$$

čia:

$E_{iš}$ – išdujintų dujų kiekis, išreikštas energijos vienetais (kWh);

V_{GD} – išdujintų dujų kiekis, išreikštas tūrio vienetais (m^3);

H_S – vidutinis dujų viršutinis šilumingumas (kWh/m^3).

24. Išdujintų SGD kiekis įleidimo į perdavimo sistemą taške yra nustatomas pagal dujų apskaitos stotyje įrengtų matavimo priemonių rodmenis.

III SKYRIUS
GAMTINIŲ DUJŲ APSKAITA SUSKYSTINTŲ GAMTINIŲ DUJŲ STOTYJE

PIRMASIS SKIRSNIS
BENDROSIOS NUOSTATOS

25. SGD stoties operatorius vykdo į Lietuvos Respubliką per SGD stotį importuojamų ir iš Lietuvos Respublikos per SGD stotį eksportuojamų SGD apskaitą vadovaudamasis teisės aktų nustatytais reikalavimais bei SGD stoties operatoriaus patvirtintų naudojimosi SGD stotimi taisyklių nustatytomis tvarkomis.

26. SGD stotyje gamtinių dujų kiekis apskaitomas masės vienetais (kg), tūrio vienetais (m^3) ir energijos vienetais (kWh), naudojant viršutinį šilumingumą. Atsiskaitymui už SGD stoties paslaugas su SGD stoties naudotojais gamtinių dujų kiekis apskaitomas energijos vienetais (kWh).

27. Į SGD stotį priimtų, iš SGD stoties perkrautų į SGD dujovežius ir (ar) į SGD varomus laivus, ir (ar) į SGD autocisternas, SGD stoties technologinėms reikmėms sunaudotų gamtinių dujų

kiekis ir gamtinių dujų likutis SGD stotyje apskaičiuojamas ir paskirstomas SGD paskirstymo stoties operatoriaus patvirtintose naudojimosi SGD stotimi taisyklėse nustatyta tvarka.

28. Leistina SGD netekties norma SGD stotyje apskaičiuojama ir paskirstoma SGD stoties naudotojams, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. kovo 14 d. nutarimu Nr. 273 „Dėl leidžiamosios Lietuvos Respublikos jūrų uostuose ir Būtingės naftos terminale apdorojamų krovininio nuokrypos (krovinio tolerancijos) apskaičiavimo“ ir naudojimosi SGD stotimi taisyklėse nustatyta tvarka.

ANTRASIS SKIRSNIS
GAMTINIŲ DUJŲ APSKAITA SUSKYSTINTŲ GAMTINIŲ DUJŲ STOTYJE

29. Į SGD stotį priimamų ir iš SGD stoties į SGD dujovežį perkraunamų SGD kiekis ir kokybė nustatomi remiantis SGD stoties operatoriaus dujų mėginių ėmimo ir sudėties nustatymo sistemos ir krantinės metrologiškai patvirtintų matavimo priemonių duomenimis. Priimtų ir perkrautų SGD kiekis ir kokybė patvirtinama nepriklausomo eksperto įforminta ataskaita.

30. Į SGD varomą laivą perkraunamų SGD kiekis ir kokybė nustatomi remiantis SGD stoties operatoriaus dujų mėginių ėmimo ir sudėties nustatymo sistemos ir krantinės metrologiškai patvirtintomis matavimo priemonėmis. Perkrautų SGD kiekis ir kokybė patvirtinami SGD stoties operatoriaus įformintais dokumentais.

31. Į SGD autocisterną perkraunamų SGD kiekis ir kokybė nustatomi remiantis SGD stoties operatoriaus dujų mėginių ėmimo ir sudėties nustatymo sistemos ir metrologiškai patvirtintų svarstyklių duomenimis. Perkrautų SGD kiekis ir kokybė patvirtinami SGD stoties operatoriaus įformintais dokumentais.

32. SGD stotyje neveikiant dujų mėginių ėmimo ir sudėties nustatymo sistemai, SGD krovos operacijos metu SGD kokybės nustatymas atliekamas SGD stoties naudotojui konsultuojantis su nepriklausomu ekspertu ir remiantis SGD pakrovimo uoste išduotu pakrovimo sertifikatu bei faktinėmis SGD transportavimo sąlygomis.

33. SGD stotyje neveikiant dujų mėginių ėmimo ir sudėties nustatymo sistemai, į SGD autocisterną ir (ar) į SGD varomą laivą perkraunamų SGD kokybė nustatoma remiantis vėliausiai SGD stotyje nustatyta SGD kokybe.

34. Į SGD stotį priimtas / iš SGD stoties į SGD dujovežį ir (ar) į SGD varomą laivą perkrautas SGD kiekis yra apskaičiuojamas remiantis krantinės prietaisų rodmenimis pagal 5 formulę:

$$E_{pr/perkr} = (M \times H_m) - Q_r (5)$$

čia:

$E_{pr/perkr}$ – priimtas / perkautas SGD kiekis, išreikštas energijos vienetais (kWh);

M – SGD kiekis, išreikštas masės vienetais (kg);

H_m – vidutinis dujų viršutinis šilumingumas, išreikštas (kWh/kg);

Q_r – priėmimo į SGD stotį metu į SGD dujovežį grąžinamų dujų kiekis, arba perkrovos į SGD dujovežį ir (ar) į SGD varomą laivą metu į SGD stotį grąžinamų dujų kiekis, išreikštas energijos vienetais (kWh).

35. Iš SGD stoties į SGD autocisterną perkrautas SGD kiekis nustatomas remiantis SGD stoties SGD autocisternų aikštelės metrologiškai patvirtintomis svarstyklėmis, sveriant SGD autocisterną prieš perkrovą ir po perkrovos operacijos. Perkrautų į autocisterną SGD kiekis energijos vienetais apskaičiuojamas pagal 6 formulę:

$$E = M_{SGD} \times H_m (6)$$

čia:

E – SGD kiekis, išreikštas energijos vienetais (kWh);
M_{SGD} – SGD kiekis, išreikštas masės vienetais (kg);
H_m – vidutinis dujų viršutinis šilumingumas, išreikštas (kWh/kg).

36. Jei kraunant SGD ar perkraunant SGD į SGD dujovežį arba SGD varomą laivą neveikia SGD stoties krantinės metrologiškai patvirtintos matavimo priemonės, SGD kiekis nustatomas remiantis matavimo priemonių, įrengtų SGD dujovežio arba SGD varomo laivo talpose, parodymais prieš ir po krovos arba perkrovimo į SGD dujovežį ir (ar) SGD varomą laivą operacijos.

37. SGD kiekio apskaitai naudotų SGD dujovežio arba SGD varomo laivo matavimo priemonių tikslumo lygių sertifikavimą, matavimus ir analizes bei nurodytos įrangos kalibravimą patikrina ir patvirtina nepriklausomas ekspertas.

38. Jei SGD kiekis nustatomas SGD dujovežio arba SGD varomo laivo matavimo priemonėmis, tai į SGD stotį priimtas / iš SGD stoties perkrautas SGD kiekis yra apskaičiuojamas pagal Aprašo 2 ir 3 formules.

IV SKYRIUS
DUJŲ APSKAITA PERDAVIMO SISTEMOJE

PIRMASIS SKIRSNIS
BENDROSIOS NUOSTATOS

39. Perdavimo sistemoje dujų kiekis turi būti apskaitomas kubiniais metrais (m^3) ir energijos vienetais (kWh), naudojant dujų viršutinį šilumingumą.

40. Atsiskaitymui už dujas ir dujų perdavimo paslaugas su sistemos naudotojais (vartotojais) dujų kiekis apskaitomas energijos vienetais (kWh).

41. Perdavimo sistemos operatorius vykdo transportuojamų dujų apskaitą, reikalingą apskaičiuoti perduotų dujų kiekius.

ANTRASIS SKIRSNIS
DUJŲ APSKAITA ENERGIJOS VIENETAIS PERDAVIMO SISTEMOS ĮLEIDIMO IR IŠLEIDIMO TAŠKUOSE

42. Dujų kiekis perdavimo sistemos įleidimo taške energijos vienetais (kWh) nustatomas vadovaujantis Lietuvos standarto LST EN 12405-2:2012 „Dujų skaitikliai. Keitimo įtaisai. 2 dalis. Keitimas į energiją“ (toliau – Lietuvos standartas LST EN 12405-2) reikalavimais arba apskaitomas išmatuotą dujų tūrį dauginant iš paros vidutinio aritmetinio dujų viršutinio šilumingumo atitinkamame įleidimo taške. Skaičiuojama vadovaujantis 7 formule:

$$E_e = V_e \times H_S \qquad (7)$$

čia:
E_e – perdavimo sistemos įleidimo taške per parą pristatytų dujų kiekis energijos vienetais (kWh);
V_e – perdavimo sistemos įleidimo taške per parą pristatytas dujų tūris (m^3);
H_S – paros vidutinis aritmetinis dujų viršutinis šilumingumas perdavimo sistemos įleidimo taške (kWh/m^3).

43. Dujų kiekis perdavimo sistemos išleidimo taške, prijungtame prie skirstymo sistemos, energijos vienetais (kWh) apskaitomas išmatuotą dujų tūrį dauginant iš paros vidutinio aritmetinio dujų viršutinio šilumingumo išleidimo taške. Skaičiuojama vadovaujantis 8 formule:

$$E_x = V_x \times H_S \qquad (8)$$

čia:

E_x – perdavimo sistemos išleidimo taške per parą išleistų dujų kiekis energijos vienetais (kWh);

V_x – perdavimo sistemos išleidimo taške per parą išleistų dujų tūris (m^3);

H_S – paros vidutinis aritmetinis dujų viršutinis šilumingumas perdavimo sistemos išleidimo taške (kWh/m^3).

Dujų kiekis perdavimo sistemos išleidimo taškuose, neprijungtuose prie skirstymo sistemų, energijos vienetais (kWh) apskaitomas vadovaujantis Aprašo 42 punkto reikalavimais.

44. Dujų šilumingumas perdavimo sistemos išleidimo taškuose nustatomas vienu iš šių būdų:

44.1. Pagal tame taške (baziniame perdavimo sistemos taške) įrengtos matavimo priemonės dujų sudėčiai nustatyti bei šilumingumui apskaičiuoti duomenis.

44.2. Pagal priskirtame baziniame perdavimo sistemos taške įrengtos matavimo priemonės dujų sudėčiai nustatyti bei šilumingumui apskaičiuoti duomenis.

TREČIASIS SKIRSNIS
REIKALAVIMAI DUJŲ ANALIZATORIŲ PARINKIMUI, ĮRENGIMUI IR JŲ NAUDOJIMUI

45. Dujų analizatoriai parenkami atsižvelgiant į santykinę matavimo priemonės paklaidą. Santykinė dujų analizatoriaus paklaida neturi viršyti Lietuvos standarte LST EN 12405-2 nustatytų reikalavimų pagal B klasę esant norminėms veikimo sąlygoms.

46. Dujų analizatoriai privalo būti įrengti:

46.1. visuose įleidimo į perdavimo sistemą taškuose ir visuose tarpvalstybiniuose išleidimo iš perdavimo sistemos taškuose;

46.2. Aprašo 1 priede nurodytuose baziniuose perdavimo sistemos taškuose.

47. Dujų šilumingumas perdavimo sistemos išleidimo taškuose nustatomas pagal jiems priskirtų, Aprašo 2 priede nurodytose apskaitos vietose įrengtų, dujų analizatorių duomenis.

48. Perdavimo sistemos operatorius rengia ir teikia Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai tvirtinti Aprašo 1–2 prieduose nurodytų perdavimo sistemos bazinių dujų šilumingumo nustatymo taškų ir jiems priskirtų dujų išleidimo taškų, kuriuose dujų šilumingumas nustatomas pagal baziniuose taškuose įrengtų dujų analizatorių duomenis, sąrašus. Šie sąrašai turi būti periodiškai (ne rečiau kaip kartą per 5 metus) peržiūrimi ir prireikus patikslinami.

49. Dujų analizatoriaus gedimo arba sutrikimo atveju, dujų šilumingumas jo įrengimo vietoje nustatomas taip:

49.1. Jei dujų analizatoriaus gedimas ar sutrikimas truko ne ilgiau, kaip 12 valandų, vidutinis paros šilumingumas nustatomas pagal duomenis jo tinkamo veikimo metu.

49.2. Jeigu dujų analizatoriaus gedimas arba sutrikimas truko ilgiau kaip 12 valandų, bet ne ilgiau kaip parą, vidutinis tos paros dujų šilumingumas laikomas lygiu prieš tai buvusios paros vidutiniam dujų šilumingumui.

49.3. Jeigu dujų analizatoriaus gedimas arba sutrikimas trunka ilgiau kaip parą, vidutinis paros šilumingumas pirmą gedimo arba sutrikimo parą nustatomas pagal Aprašo 49.2 papunktį, vėliau imant ir analizuojant dujų mėginius vieną kartą per tris paras, pradedant kita po sutrikimo para. Nustatytas dujų šilumingumas naudojamas iki kito dujų mėginio paėmimo ir analizės. Gali būti naudojami ir atsarginio dujų analizatoriaus duomenys.

50. Dujų viršutinį ir apatinį šilumingumą perdavimo sistemos įleidimo ir išleidimo taškuose nustato ir kiekvieną parą viešai savo interneto svetainėje paskelbia perdavimo sistemos operatorius ne vėliau kaip per 3 val. dujų parai pasibaigus. Galutiniai duomenys paskelbiami per dvi darbo dienas ataskaitiniam mėnesiui pasibaigus. Jei duomenys buvo tikslinami, patikslinti duomenys turi

būti pažymėti skirtingu šriftu ar kitokiu vizualiai matomu būdu. Perdavimo sistemos operatorius šią informaciją persiunčia kitiems dujų sistemų operatoriams sutartyse nustatyta tvarka ir forma.

51. Į vartotojo sistemą, prijungtą prie perdavimo sistemos, pristatomų dujų kiekį energijos vienetais (kWh) nustato perdavimo sistemos operatorius.

V SKYRIUS
DUJŲ APSKAITA SKIRSTYMO SISTEMOSE

PIRMASIS SKIRSNIS
BENDROSIOS NUOSTATOS

52. Gamtinių dujų skirstymo sistemose dujų kiekis turi būti apskaitomas tūrio vienetais (m^3) ir (ar) energijos vienetais (kWh), naudojant dujų viršutinį šilumingumą.

53. Atsiskaitymui už dujas ir suteiktas paslaugas su buitiniais vartotojais dujų kiekis apskaitomas tūrio vienetais (m^3).

54. Atsiskaitymui už dujas ir dujų skirstymo paslaugas su nebuitiniais vartotojais ir sistemos naudotojais dujų kiekis apskaitomas energijos vienetais (kWh).

55. Skirstymo sistemos operatorius vykdo skirstomų dujų apskaitą, reikalingą apskaičiuoti skirstomų dujų kiekius.

56. Skirstymo sistemos operatorius įrengia nuotolinio duomenų surinkimo sistemas visose apskaitos vietose kur dujų sunaudojimas yra didesnis nei 100 tūkst. m^3/m. Siekdamas kuo tiksliau suprognozuoti atskirų vartotojų per balansavimo laikotarpį paimtą dujų kiekį, skirstymo sistemos operatorius gali įrengti nuotolinio duomenų surinkimo sistemas ir kitiems sistemos naudotojams (vartotojams). Nuotolinio duomenų surinkimo sistemos gali būti įrengiamos vartotojo ar sistemos naudotojo iniciatyva, jei vartotojas ar sistemos naudotojas apmoka skirstymo sistemos operatoriui šių sistemų įrengimo sąnaudas.

ANTRASIS SKIRSNIS
APSKAITA ENERGIJOS VIENETAIS

57. Nekasdienės apskaitos vietose į vartotojo sistemą, kuri prijungta prie skirstymo sistemos, per ataskaitinį laikotarpį pristatytos dujos energijos vienetais (kWh) apskaitomos kiekvieną parą apskaičiuotą dujų kiekį tūrio vienetais (m^3) dauginant iš paros vidutinio dujų viršutinio šilumingumo skirstymo sistemoje ir sumuojant kiekvienos paros energijos kiekius. Pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui per parą apskaičiuoti dujų tūriai (kiekiai) koreguojami pagal ataskaitiniam laikotarpiui pasibaigus užfiksuotą dujų tūrį (kiekį) nekasdienės apskaitos vietose.

58. Kasdienės apskaitos vietose į vartotojo sistemą, kuri prijungta prie skirstymo sistemos, per ataskaitinį laikotarpį pristatytos dujos energijos vienetais (kWh) apskaitomos kiekvieną parą išmatuotą dujų kiekį tūrio vienetais (m^3) dauginant iš paros vidutinio dujų viršutinio šilumingumo skirstymo sistemoje ir sumuojant kiekvienos paros energijos kiekius.

59. Vidutinis paros dujų šilumingumas skirstymo sistemoje skaičiuojamas išvedant per visus įleidimo taškus į skirstymo sistemą patekusių dujų svertinį paros šilumingumo vidurkį. Per skirstymo sistemos įleidimo taškus patenkančių dujų šilumingumas nustatomas atitinkamuose perdavimo sistemos išleidimo arba biodujų gamybos įrenginių sujungimo su skirstymo sistema taškuose. Skaičiuojama vadovaujantis 9 formule:

$$H = \frac{H_1 \times V_1 + H_2 \times V_2 + ... + H_n \times V_n}{V_1 + V_2 + ... + V_n} \qquad (9)$$

čia:

H – skirstymo sistemoje esančių dujų vidutinis paros šilumingumas;

H_1, H_2, ... H_n – per pirmąjį, antrąjį, ... n-tąjį skirstymo sistemos įleidimo tašką į sistemą patekusių dujų paros vidutinis aritmetinis viršutinis šilumingumas;

V_1, V_2, ... V_n – per pirmąjį, antrąjį, ... n-tąjį skirstymo sistemos įleidimo tašką, atitinkamą parą, į sistemą patekusių dujų kiekis (m^3), išmatuotas atitinkamame perdavimo sistemos išleidimo arba biodujų gamybos įrenginių sujungimo su skirstymo sistema taške.

60. Jeigu dujos į skirstymo sistemą patenka tik iš kitos skirstymo sistemos, tai laikoma, kad dujų šilumingumas jose tuo pačiu laikotarpiu yra vienodas.

61. Dujų viršutinį ir apatinį šilumingumą kiekvienoje atskiroje skirstymo sistemoje apskaičiuoja ir kiekvieną parą viešai savo interneto svetainėje skelbia skirstymo sistemos operatorius.

TREČIASIS SKIRSNIS
PASKIRSTYTŲ DUJŲ KIEKIO NUSTATYMAS

62. Paskirstytų dujų kiekį skirstymo sistemoje apskaičiuoja skirstymo sistemos operatorius laikantis principo, kad sistemos naudotojams paskirstytų dujų kiekio suma skirstymo sistemoje yra lygi į (iš) skirstymo sistemą perduotam dujų kiekiui iš jo atėmus dujų kiekį, reikalingą skirstymo sistemos technologinėms reikmėms.

63. Paskirstytų dujų kiekis skirstymo sistemoje per ataskaitinį laikotarpį atsiskaitymui už skirstymo paslaugas sistemos naudotojui nustatomas sumuojant paskirstytus dujų kiekius, naudojant šiuos duomenis:

63.1. per nuotolinio operatyvinių duomenų surinkimo sistemas gautus matavimo priemonių rodmenis iš kasdienės apskaitos vietų;

63.2. sistemos naudotojų deklaruotus priimtus (suvartotus) dujų kiekius iš nebuitinių vartotojų nekasdienės apskaitos vietų;

63.3. skirstymo sistemos operatorių apskaičiuotą sistemos naudotojo buitiniams vartotojams paskirstytų dujų kiekį.

64. Paskirstytų dujų kiekis skirstymo sistemoje per parą perdavimo sistemos balansavimo tikslais nustatomas sumuojant priimtą (suvartotą) dujų kiekį, naudojant šiuos duomenis:

64.1. per nuotolinio operatyvinių duomenų surinkimo sistemas gautus matavimo priemonių rodmenis iš kasdienės apskaitos vietų;

64.2. pagal skirstymo sistemos operatorių apskaičiuotą sistemos naudotojui per parą paskirstytų dujų kiekį nebuitinių vartotojų nekasdienės apskaitos vietose;

64.3. skirstymo sistemos operatorių apskaičiuotą sistemos naudotojo buitiniams vartotojams paskirstytų dujų kiekį.

65. Ataskaitiniam laikotarpiui pasibaigus skirstymo sistemos operatorius gali tikslinti per nuotolinio operatyvinių duomenų surinkimo sistemas gautus, deklaruotus, apskaičiuotus dujų kiekius, jeigu yra nustatoma, kad jie skiriasi nuo operatoriaus užfiksuotų matavimo priemonių rodmenų.

66. Sistemos naudotojams paskirstytų dujų kiekis konkrečioje skirstymo sistemoje nustatomas vadovaujantis skirstymo sistemos operatorių patvirtintomis naudojimosi skirstymo sistema taisyklėmis.

67. Dujų kiekis technologinėms reikmėms ir paskirstytų dujų kiekis apskaičiuojami vadovaujantis skirstymo sistemos operatorių parengtomis metodikomis, kurios privalo būti paskelbtos operatorių interneto svetainėse.

68. Kai yra atliekama matavimo priemonės metrologinė patikra arba kai sistemos naudotojas ar vartotojas praneša skirstymo sistemos operatoriui apie pastebėtą matavimo priemonės gedimą, išderinimą, dujų kiekis skaičiuojamas nuo matavimo priemonės gedimo, išderinimo pradžios iki gedimo pašalinimo bei suderinimo dienos, ar kol atliekama patikra, pagal paskutinių 3 parų vidutinį dujų suvartojimą, įvertinant dujinių prietaisų vardinę galią (Q_{NL}) arba skaičiuojamas kitu būdu šalims susitarus. Tokiu pat būdu dujų kiekis apskaičiuojamas kai neveikia nuotolinio duomenų

surinkimo sistema ir kai sistemos naudotojai nedeklaruoja duomenų, kai deklaravimas privalomas pagal skirstymo paslaugų sutartį.

Skirstymo sistemos operatorius dujų skaitiklio, skirto dujų kiekiui buitiniam vartotojui matuoti, gedimą turi pašalinti ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo pranešimo gavimo.

69. Jei vartojamų dujų srautas nesiekia mažiausios leistinos dujų srauto ribos Q_{min}, nebuitiniams vartotojams jis skaičiuojamas pagal mažiausią leistiną dujų srautą Q_{min}.

70. Jeigu matavimo priemonė įrengta ne ties šalių atsakomybės riba ir nebuitinio vartotojo teritorijoje esančiame dujotiekyje prieš matavimo priemones susidaro nuostoliai, dujų nuostolius, susidariusius vartotojo sistemoje, apskaičiuoja skirstymo sistemos operatoriaus pagal Aprašo 67 punkto nustatyta tvarka patvirtintą metodiką. Už vartotojo sistemoje susidariusius nuostolius sumoka kaltoji šalis. Skirstymo sistemos operatoriaus kartu su sąskaita už dujų nuostolius pateikia nuostolių skaičiavimus.

71. Nedidelėse skirstymo sistemose, neprijungtose prie perdavimo sistemos, gali būti taikomi kiti dujų kiekio nustatymo metodai, kurie turi būti nustatyti skirstymo operatorių naudojimosi dujų sistemomis taisyklėse ir viešai skelbiami operatorių interneto svetainėse (Aprašo 3 priedo 2 punktas).

VI SKYRIUS
DUJŲ KIEKIO MATAVIMO REIKALAVIMAI

PIRMASIS SKIRSNIS
BENDROSIOS NUOSTATOS

72. Dujų kiekis išmatuojamas matavimo priemonėmis.

73. Dujų kiekio matavimo vienetas yra kubinis metras (m^3), esant norminėms sąlygoms.

74. Matuojant didesnio, kaip 6 bar perteklinio slėgio dujų tūrį, išmatuoto dujų tūrio konvertavimui (perskaičiavimui) į norminėms sąlygoms atitinkantį tūrį taikomi aktualią dujų sudėtį atitinkantys parametrai, reikalingi dujų spūdumo koeficientui apskaičiuoti. Aktualią dujų sudėtį atitinkantys dujų kokybės parametrai į dujų tūrio korektorius, tūrio konvertavimo įtaisus siunčiami nuotoliniu būdu.

Matuojant ne didesnio, kaip 6 bar perteklinio slėgio dujų tūrį, išmatuoto dujų tūrio konvertavimui (perskaičiavimui) taikomos fiksuotos dujų kokybės parametrų vertės Gamtinių dujų kokybės reikalavimų (Aprašo 3 priedo 12 punktas) ribose. Fiksuotos dujų kokybės parametrų vertės nustatomos pagal operatoriaus patvirtintą ir viešai paskelbtą metodiką.

75. Aktualią dujų sudėtį atitinkantys parametrai reikalingi dujų spūdumo koeficientui apskaičiuoti nustatomi baziniame perdavimo sistemos taške įrengtu dujų analizatoriumi.

76. Perdavimo sistemos operatorius naudojimosi perdavimo sistema taisyklių tvarka ir sąlygomis (Aprašo 3 priedo 2 punktas) turi teisę gauti iš sistemos naudotojų ir vartotojų, kurių dujų sistemos prijungtos prie perdavimo sistemos, matavimo priemonių rodmenis, taip pat, gavęs vartotojų, sistemos naudotojų sutikimą, patekti į jų teritorijas ir (ar) patalpas, kad įrengtų, prižiūrėtų ar keistų matavimo priemones ar fiksuotų jų rodmenis.

77. Skirstymo sistemos operatorius naudojimosi skirstymo sistema taisyklių tvarka ir sąlygomis (Aprašo 3 priedo 2 punktas) turi teisę gauti iš kitų skirstymo sistemų operatorių, sistemos naudotojų ir vartotojų, kurių dujų sistemos prijungtos prie skirstymo sistemos, matavimo priemonių rodmenis. Skirstymo sistemos operatorius, gavęs vartotojų, sistemos naudotojų sutikimą, turi teisę patekti į sistemų naudotojams, vartotojams priklausančias teritorijas ir (ar) patalpas, kad įrengtų, perkeltų, prižiūrėtų ar keistų matavimo priemones ar fiksuotų jų rodmenis.

78. Dujų sistemų operatoriai ir biodujų gamybos įmonės keičiasi matavimo priemonių rodmenimis, kontroliuoja matavimo priemonių veikimo teisingumą vadovaujantis teisės aktų nuostatomis bei bendradarbiavimo tarp operatorių sutartimis.

79. Nuskaityti matavimo priemonių rodmenis, tikrinti matavimo priemones perdavimo ir skirstymo sistemos operatoriai pagal sutartis gali pavesti trečiajam asmeniui. Informacija apie

tretiesiems asmenims pavestus darbus skelbiama perdavimo ir skirstymo sistemos operatoriaus interneto svetainėje.

80. Dujų srautas apskaitos vietoje negali viršyti matavimo priemonės maksimalaus leistino dujų srauto Q_{max} ir būti mažesnis kaip Q_{min}. Sistemos naudotojas, vartotojas negali naudoti didesnio ar mažesnio dujų srauto negu leidžia matavimo priemonių matavimo diapazonas. Q_{min} parametras buitiniams vartotojams netaikomas.

ANTRASIS SKIRSNIS
REIKALAVIMAI MATAVIMO PRIEMONIŲ ĮRENGIMUI

81. Dujų priėmimo ir pristatymo vietose dujų apskaitai įrengtos matavimo priemonės turi atitikti teisės aktų (Aprašo 3 priedo 1, 3, 6, 10 ir 11 punktai), galiojančių standartų ir gamintojo nustatytus reikalavimus.

82. Matavimo priemones operatorių valdomuose gamtinių dujų sistemų išleidimo taškuose, biodujų sistemų prijungimo taškuose ar prie vartotojų objektų įrengia gamtinių dujų sistemų operatoriai ar biodujų gamybos įmonės, atsižvelgdami į Energetikos įstatymo nuostatas, jeigu prijungimo sutartyje nenumatyta kitaip.

83. Biodujų gamybos įrenginių sujungimo su skirstymo ar perdavimo sistema taškuose dujų apskaitai bei kokybės parametrų nustatymui turi būti įrengtas dujų analizatorius.

84. Matavimo priemonės įrengiamos vartotojo žemės sklype ar nekilnojamajame daikte arba prie jo žemės sklypo ar nekilnojamojo daikto ribų.

85. Vartotojams, kurie dujų apskaitos vietoje per metus suvartoja daugiau kaip 100 tūkst. m^3 dujų imtinai, įrengiamos matavimo priemonės, fiksuojančios kas valandą suvartotą dujų kiekį ne trumpesniu kaip 40 dienų laikotarpiu ir suteikiančios galimybę vartotojui peržiūrėti sukauptus duomenis matavimo priemonės indikatoriuje ir (arba) nuskaityti juos nuotoliniu būdu ar kitomis priemonėmis.

TREČIASIS SKIRSNIS
REIKALAVIMAI MATAVIMO PRIEMONIŲ PARINKIMUI IR EKSPLOATAVIMUI

86. Šalies teritorijoje atsiskaitymams naudojamos matavimo priemonės turi atitikti teisinės metrologijos reikalavimus, joms turi būti atliktas teisinis metrologinis patvirtinimas, jos teisės aktų nustatytais atvejais turi būti įrašytos į Lietuvos matavimo priemonių valstybės registrą, turėti teisės aktais nustatytus žymenis ir (arba) ženklus, ir (arba) reikiamus liudijimus (sertifikatus).

87. Matavimo priemonės (dujų skaitikliai) turi būti skirti tos rūšies (šeimos) ir eksploatacinio slėgio dujoms, kurioms numatė gamintojas. Dujų skaitiklio (-ų) matavimo intervalas turi aprėpti visą galimą vartotojo dujinių prietaisų ar dujinių technologinių įrenginių dujų debito matavimą. Matavimo priemonės (dujų skaitikliai) parenkamos atsižvelgiant į teisės aktų reikalavimus (Aprašo 3 priedo 6 ir 10 punktai).

88. Matavimo priemonės privalo turėti dokumentus ar ženklus, liudijančius apie atliktą metrologinę patikrą.

89. Matavimo priemonės turi būti užplombuotos (užkoduotos), kad nebūtų galima keisti duomenų, nenukabinus plombų (nepakeitus kodo). Perdavimo ar skirstymo sistemos operatorius turi teisę nustatyti papildomas plombuojamas vietas, su kuriomis turi būti supažindintas vartotojas (jo atstovas), sistemos naudotojas ar biodujų gamybos įmonės atstovas.

90. Dujų tūrio korektorių, tūrio konvertavimo įtaisų, dujų kokybės parametrų analizatorių parametrų vertes jų įrengimo vietose pagal dujų skaitiklio metrologinės patikros protokolus ar analizatorių etaloninių (kalibravimo) dujų sertifikatus turi teisę keisti:

90.1. perdavimo sistemos operatorius, dalyvaujant skirstymo sistemos operatoriaus, vartotojo, kurio dujų sistema prijungta prie perdavimo sistemos, ir, jei pageidaujama, sistemos naudotojų atstovams;

90.2. skirstymo sistemos operatorius, dalyvaujant kitos prijungtos skirstymo sistemos, vartotojo, kurio dujų sistema prijungta prie skirstymo sistemos ir, jei pageidaujama, sistemos naudotojo atstovams.

91. Matavimo priemonėms turi būti atliekama metrologinė patikra teisės aktų (Aprašo 3 priedo 3 ir 9 punktai) nustatyta tvarka ir periodiškumu.

92. Suinteresuotos šalys turi teisę dalyvauti atliekant matavimo priemonių metrologinę patikrą ir gauti iš perdavimo ar skirstymo sistemos operatoriaus patikros dokumentų kopijas.

93. Perdavimo ar skirstymo sistemos operatorius gali išmontuoti matavimo priemonę patikrai ar remontui, tiekiant dujas per aplankos liniją arba dujotiekio intarpą vietoje skaitiklio ne ilgiau kaip 10 kalendorinių dienų.

94. Neveikiant matavimo priemonės dujų tūrio konvertavimo į normines sąlygas įtaisui (perskaičiavimo įtaisui), pateiktas dujų kiekis gali būti nustatomas vadovaujantis dujų skaitiklio rodmenimis, atliekant dujų kiekio perskaičiavimą į normines sąlygas rankiniu būdu, naudojantis paskutinėmis užregistruotomis arba kontroliniais prietaisais išmatuotomis dujų slėgio ir temperatūros reikšmėmis.

95. Kai vartotojas ar sistemos naudotojas praneša perdavimo ar skirstymo sistemos operatoriui apie pastebėtą matavimo priemonės gedimą, išderinimą ir kai yra atliekama matavimo priemonės patikra, dujų kiekis skaičiuojamas nuo matavimo priemonės gedimo, išderinimo pradžios iki gedimo pašalinimo bei suderinimo dienos ar kol yra atliekama patikra pagal paskutinių trijų parų vidutinį dujų suvartojimą, arba skaičiuojamas kitu būdu, sutarties šalims susitarus.

Dujų skaitiklio, skirto dujų kiekiui buitiniam vartotojui matuoti, gedimai turi būti pašalinti Aprašo 68 punkto nustatyta tvarka.

96. Matavimo priemonės turi būti eksploatuojamos pagal teisės aktų (Aprašo 3 priedo 1, 3, 4, 7, 8, 9, 10 ir 11 punktai) nustatytus reikalavimus.

VII SKYRIUS
BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

97. Aprašo 44, 46, 47, 50 ir 51 punktų nuostatos dėl dujų kiekio apskaitos taikomos ir skirstymo sistemų įleidimo taškams, prie kurių yra prijungti biodujų gamybos įrenginiai.

98. Tuo atveju, kai dujų sistemų operatorių nustatyti dujų kiekiai, gauti nuotoliniu būdu (naudojantis nuotolinio duomenų surinkimo sistema) neatitinka nustatytiems pagal matavimo priemonių rodmenis, kilus nesutarimams turi būti priimami dujų kiekiai nustatyti teisinei metrologijai priskirtomis matavimo priemonėmis.

99. Aprašo nustatytus reikalavimus pažeidę asmenys atsako Lietuvos Respublikos įstatymų, reguliuojančių atsakomybės klausimus, nustatyta tvarka.

_____

Gamtinių dujų apskaitos tvarkos aprašo
1 priedas

BAZINIAI DUJŲ ŠILUMINGUMO NUSTATYMO TAŠKAI

1 lentelė. Perdavimo sistemos bazinių taškų, kuriose įrengti dujų mėginio paėmimo zondai ir dujų analizatoriai, naudojamų dujų šilumingumui nustatyti, sąrašas

Eil. Nr.	Baziniai dujų šilumingumo nustatymo taškai
1.	Vilniaus dujų skirstymo stotis
2.	Elektrėnų dujų skirstymo stotis
3.	Jonavos dujų skirstymo stotis
4.	Kauno pirmoji dujų skirstymo stotis
5.	Magistralinis dujotiekis prie Jauniūnų dujų kompresorių stoties
6.	Ukmergės dujų skirstymo stotis
7.	Panevėžio antroji dujų skirstymo stotis
8.	Šiaulių dujų skirstymo stotis
9.	Pasvalio dujų skirstymo stotis
10.	Magistralinis dujotiekis prie Rietavo dujų skirstymo stoties
11.	Magistralinis dujotiekis prie Klaipėdos antrosios dujų skirstymo stoties
12.	Šakių dujų apskaitos stotis
13.	Kiemėnų dujų apskaitos stotis

Gamtinių dujų apskaitos tvarkos aprašo
2 priedas

PERDAVIMO SISTEMOS IŠLEIDIMO TAŠKAI, KURIUOSE DUJŲ ŠILUMINGUMAS NUSTATOMAS PAGAL BAZINIUOSE TAŠKUOSE ĮRENGTŲ DUJŲ ANALIZATORIŲ DUOMENIS

2 lentelė. Perdavimo sistemos išleidimo taškų sąrašas

Eil. Nr.	Perdavimo sistemos išleidimo taškai	Baziniai dujų šilumingumo nustatymo taškai, pagal kuriuose įrengtų dujų analizatorių duomenis nustatomas dujų šilumingumas perdavimo sistemos išleidimo taškuose
1.	Elektrėnų dujų skirstymo stotis	Elektrėnų dujų skirstymo stotis
2.	Maišiagalos dujų skirstymo stotis	
3.	„Villon“ dujų skirstymo stotis	
4.	Vievio dujų skirstymo stotis	
5.	Žiežmarių dujų skirstymo stotis	
6.	Kaišiadorių dujų skirstymo stotis	
7.	Jonavos dujų skirstymo stotis	Jonavos dujų skirstymo stotis
8.	Šiaulių dujų skirstymo stotis	Šiaulių dujų skirstymo stotis
9.	Kužių dujų skirstymo stotis	
10.	Daugėlių dujų skirstymo stotis	
11.	Pakruojo dujų skirstymo stotis	
12.	Alksniupių dujų skirstymo stotis	
13.	Radviliškio dujų skirstymo stotis	
14.	Šakių dujų apskaitos stotis	Šakių dujų apskaitos stotis
15.	Klaipėdos antroji dujų skirstymo stotis	Magistralinis dujotiekis prie Klaipėdos antrosios dujų skirstymo stoties
16.	Jurbarko dujų skirstymo stotis	
17.	Tauragės dujų skirstymo stotis	
18.	Nemenčinės dujų skirstymo stotis	Magistralinis dujotiekis prie Jauniūnų dujų kompresorinės
19.	Pabradės dujų skirstymo stotis	
20.	Švenčionėlių dujų skirstymo stotis	
21.	Visagino dujų skirstymo stotis	
22.	Vilniaus dujų skirstymo stotis	Vilniaus dujų skirstymo stotis
23.	Šalčininkų dujų skirstymo stotis	
24.	Jašiūnų dujų skirstymo stotis	
25.	Rudaminos dujų skirstymo stotis	
26.	Baltosios Vokės dujų skirstymo stotis	
27.	Aukštųjų Panerių pirmoji dujų skirstymo stotis	
28.	Aukštųjų Panerių antroji dujų skirstymo stotis	
29.	Grigiškių dujų skirstymo stotis	
30.	Kauno pirmoji dujų skirstymo stotis	Kauno pirmoji dujų skirstymo stotis
31.	Kauno antroji dujų skirstymo stotis	
32.	Vandžiogalos dujų skirstymo stotis	
33.	Kėdainių dujų skirstymo stotis	
34.	Batniavos dujų skirstymo stotis	
35.	Zapyškio dujų skirstymo stotis	

Eil. Nr.	Perdavimo sistemos išleidimo taškai	Baziniai dujų šilumingumo nustatymo taškai, pagal kuriuose įrengtų dujų analizatorių duomenis nustatomas dujų šilumingumas perdavimo sistemos išleidimo taškuose
36.	Lekėčių dujų skirstymo stotis	
37.	Šakių dujų skirstymo stotis	
38.	Marijampolės dujų skirstymo stotis	
39.	Vilkaviškio dujų skirstymo stotis	
40.	Alytaus dujų skirstymo stotis	
41.	Birštono dujų skirstymo stotis	
42.	Prienų dujų skirstymo stotis	
43.	Butrimonių dujų skirstymo stotis	
44.	Girininkų dujų skirstymo stotis	
45.	Pravienos dujų skirstymo stotis	
46.	Ukmergės dujų skirstymo stotis	Ukmergės dujų skirstymo stotis
47.	Širvintų dujų skirstymo stotis	
48.	Anykščių dujų skirstymo stotis	
49.	Utenos dujų skirstymo stotis	
50.	Taujėnų dujų skirstymo stotis	
51.	Panevėžio antroji dujų skirstymo stotis	Panevėžio antroji dujų skirstymo stotis
52.	Panevėžio pirmoji dujų skirstymo stotis	
53.	Miežiškių dujų skirstymo stotis	
54.	Piniavos dujų skirstymo stotis	
55.	Raguvos dujų skirstymo stotis	
56.	Pasvalio dujų skirstymo stotis	Pasvalio dujų skirstymo stotis
57.	Pajiešmenių dujų skirstymo stotis	
58.	Biržų dujų skirstymo stotis	
59.	Gegužinės dujų skirstymo stotis	
60.	Naujosios Akmenės dujų skirstymo stotis	Magistralinis dujotiekis prie Rietavo dujų skirstymo stoties
61.	Papilės dujų skirstymo stotis	
62.	Mažeikių dujų apskaitos stotis	
63.	Telšių dujų skirstymo stotis	
64.	Rietavo dujų skirstymo stotis	
65.	Plungės dujų skirstymo stotis	
66.	Kretingos dujų skirstymo stotis	
67.	Palangos dujų skirstymo stotis	
68.	Gargždų dujų skirstymo stotis	
69.	Klaipėdos pirmoji dujų skirstymo stotis	
70.	Kiemėnų dujų apskaitos stotis	Kiemėnų dujų apskaitos stotis

Pastabos:

1. Neveikiant Vilniaus dujų skirstymo stoties (toliau – DSS) analizatoriui ilgiau kaip dvi paras dujų kokybės parametrų duomenis, priskirtoms šiam baziniam taškui DSS, leidžiama, priskirti, ne ilgesniam kaip 3 mėnesių laikotarpiui, pagal Elektrėnų DSS analizatoriaus rodmenis ir atvirkščiai.

2. Neveikiant Kauno DSS analizatoriui ilgiau kaip dvi paras dujų kokybės parametrų duomenis, priskirtoms šiam baziniam taškui DSS, leidžiama priskirti, ne ilgesniam kaip 3 mėnesių laikotarpiui, pagal Jonavos DSS analizatoriaus rodmenis ir atvirkščiai.

3. Neveikiant Panevėžio DSS analizatoriui ilgiau kaip dvi paras dujų kokybės parametrų duomenis, priskirtoms šiam baziniam taškui DSS, leidžiama priskirti, ne ilgesniam kaip 3 mėnesių laikotarpiui, pagal Ukmergės DSS analizatoriaus rodmenis ir atvirkščiai.

4. Neveikiant magistralinio dujotiekio prie Jauniūnų dujų kompresorinės stoties analizatoriui ilgiau kaip dvi paras dujų kokybės parametrų duomenis, priskirtoms šiam baziniam taškui DSS, leidžiama priskirti, ne ilgesniam kaip 3 mėnesių laikotarpiui, pagal Elektrėnų DSS analizatoriaus rodmenis.

5. Neveikiant Šiaulių DSS analizatoriui ilgiau kaip dvi paras dujų kokybės parametrų duomenis, priskirtoms šiam baziniam taškui DSS, leidžiama priskirti, ne ilgesniam kaip 3 mėnesių laikotarpiui, pagal Panevėžio DSS analizatoriaus rodmenis.

6. Neveikiant magistralinio dujotiekio prie Rietavo DSS analizatoriui ilgiau kaip dvi paras dujų kokybės parametrų duomenis, priskirtoms šiam baziniam taškui DSS, leidžiama priskirti, ne ilgesniam kaip 3 mėnesių laikotarpiui, pagal magistralinio dujotiekio prie Klaipėdos antrosios DSS analizatoriaus rodmenis ir atvirkščiai.

Gamtinių dujų apskaitos tvarkos aprašo
3 priedas

TEISĖS AKTAI, Į KURIUOS PATEIKTOS NUORODOS APRAŠE

1. Lietuvos Respublikos energetikos įstatymas.
2. Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymas.
3. Lietuvos Respublikos metrologijos įstatymas.
4. Sutarčių su buitiniais vartotojais dėl gamtinių dujų tiekimo, perdavimo ir skirstymo standartinių sąlygų aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2012 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. 1-54 „Dėl Sutarčių su buitiniais vartotojais dėl gamtinių dujų tiekimo, perdavimo ir skirstymo standartinių sąlygų aprašo patvirtinimo“.
5. Prekybos gamtinėmis dujomis taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2011 m. lapkričio 28 d. įsakymu Nr. 1-293 „Dėl Prekybos gamtinėmis dujomis taisyklių patvirtinimo“.
6. Dujų sistemų pastatuose įrengimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2012 m. sausio 2 d. įsakymu Nr. 1-2 „Dėl Dujų sistemų pastatuose įrengimo taisyklių patvirtinimo“.
7. Gamtinių dujų skirstymo ir vartotojų sistemų eksploatavimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2012 m. gegužės 2 d. įsakymu Nr. 1-82 „Dėl Gamtinių dujų skirstymo ir vartotojų sistemų eksploatavimo taisyklių patvirtinimo“.
8. Gamtinių dujų perdavimo sistemos eksploatavimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2012 m. liepos 5 d. įsakymu Nr. 1-128 „Dėl Gamtinių dujų perdavimo sistemos eksploatavimo taisyklių patvirtinimo“.
9. Teisinei metrologijai priskirtų matavimo priemonių grupių ir laiko intervalų tarp periodinių patikrų sąrašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2014 m. rugpjūčio 1 d. įsakymu Nr. 4-523 „Dėl Teisinei metrologijai priskirtų matavimo priemonių grupių ir laiko intervalų tarp periodinių patikrų sąrašo patvirtinimo“.
10. Matavimo priemonių techninis reglamentas, patvirtintas Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2015 m. spalio 30 d. įsakymu Nr. 4-699 „Dėl Matavimo priemonių techninio reglamento patvirtinimo“.
11. Matavimo priemonių teisinio metrologinio reglamentavimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2014 m. spalio 24 d. įsakymu Nr. 4-761 „Dėl Matavimo priemonių teisinio metrologinio reglamentavimo taisyklių patvirtinimo“.
12. Gamtinių dujų kokybės reikalavimai, patvirtinti Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2013 m. spalio 4 d. įsakymu Nr. 1-194 „Dėl Gamtinių dujų kokybės reikalavimų patvirtinimo“.
13. Leistinos netekties apskaičiavimo suskystintų gamtinių dujų terminale aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2014 m. birželio 18 d. įsakymu Nr. 1-160 „Dėl Leistinos netekties apskaičiavimo suskystintų gamtinių dujų terminale aprašo patvirtinimo“.
14. Lietuvos standartas LST EN ISO 6976: 2016 „Gamtinės dujos. Šilumingumo, tankio, santykinio tankio ir Wobbe skaičiaus apskaičiavimas pagal sudėtį (ISO 6976: 2016)“.
15. Lietuvos standartas LST EN ISO 13443:2005 „Gamtinės dujos. Norminės sąlygos (ISO 13443:1996, įskaitant pataisą 1:1997)“.